



Bruxelles, den 28.03.2008

KOM(2008) 159 final

2008/0064 (COD)

Forslag til  
EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS BESLUTNING  
om det europæiske år for kreativitet og innovation (2009)

EØS-relevant tekst

**BEGRUNDELSE**

**Det europæiske år for kreativitet og innovation (2009)**

**1. INDLEDNING**

Europa er nødt til at udbygge sin kreativitets- og innovationsevne både af sociale og økonomiske grunde. Det Europæiske Råd har gang på gang erkendt, at innovation er afgørende for Europas evne til at reagere effektivt på de udfordringer og muligheder, som globaliseringen indebærer. I december 2006 bemærkede det f.eks. at "Europa har brug for en strategisk tilgang, der skal skabe et innovationsvenligt miljø, hvor viden omsættes i innovative produkter og tjenester"<sup>1</sup>. Den moderne økonomi sætter fokus på merværdi i form af bedre anvendelse af viden og hurtig innovation og kræver en udbygning af kapaciteten af kreative færdigheder, der inddrager hele befolkningen. Der er især behov for færdigheder og kvalifikationer, som sætter folk i stand til at se forandring som en chance og være åbne over for nye ideer, der fremmer innovation og aktiv deltagelse i et kulturelt forskelligartet, videnbaseret samfund.

Innovationsevne er nært forbundet med kreativitet som en personlig egenskab, der bygger på kulturelle og menneskelige kvaliteter og værdier. For at få fuldt udbytte af den skal hele befolkningen inddrages. Det Europæiske Råd understregede igen på sit møde i marts 2007, at uddannelse og erhvervsuddannelse er faktorer, som spiller en afgørende rolle med hensyn til at fremme kreativitet, innovationsindsats og konkurrenceevne, og det lancerede også begrebet "vidensamfundets tre elementer": uddannelse, forskning og innovation<sup>2</sup>.

Arbejdsprogrammet uddannelse og erhvervsuddannelse 2010<sup>3</sup> og Fællesskabets handlingsprogrammer inden for livslang læring, ungdomspolitik og beslægtede områder, som

---

<sup>1</sup> Formandskabets konklusioner – Bruxelles, den 14.-15. december 2006, punkt 28.

<sup>2</sup> Formandskabets konklusioner – Bruxelles, den 8.-9. marts 2007.

<sup>3</sup> *Uddannelse 2010 – Lissabon-strategiens succes afhænger af gennemførelsen af hastende reformer*: fælles rapport vedtaget af Rådet og Kommissionen den 26. februar 2004. Jf. også: Detaljeret arbejdsprogram for opfølgning af uddannelsessystemernes mål i Europa, EFT C 142 af 14.6.2002, s. 1.

f.eks. kultur, skaber mulighed for på europæisk plan at udveksle erfaringer og god praksis og bibringe berørte parter større forståelse for, hvordan man fremmer kreativitet og innovationsevne. I særdeleshed Europa-Parlamentets og Rådets henstilling af 18. december 2006 om nøglekompetencer for livslang læring<sup>4</sup> udgør en europæisk referenceramme, der dækker otte nøglekompetencer (defineret som "viden, færdigheder og holdninger"), som omfatter en bred dagsorden for uddannelse og erhvervsuddannelse på alle stadier i livet. Mange af disse kompetencer er relevante for kreativitet og innovation på personlige, sociale og tværkulturelle områder, f.eks. "matematisk kompetence og naturvidenskabelig og teknologisk basiskompetence", "digital kompetence", "læringskompetence", "sociale kompetencer og medborgerkompetencer", "initiativ og iværksætterånd" og "kulturel bevidsthed og udtryksevne".

At gøre et år til europæisk år er en effektiv måde at medvirke til at tage udfordringer op ved at øge borgernes bevidsthed, formidle oplysninger om god praksis, stimulere forskning, kreativitet og innovation og fremme politisk debat og forandring. Ved at kombinere foranstaltninger på fællesskabsplan, nationalt, regionalt og lokalt og åbne mulighed for, at berørte parter kan deltage, kan det skabe synergieffekter i forbindelse med informations- og bevidsthedsøgende aktiviteter og medvirke til at sætte fokus på et bestemt emne i den politiske debat.

Målet for 2009 er at fremme kreativitet og innovationsevne som nøglekompetencer for alle. Det er i tråd med Kommissionens meddelelse "*Viden i praksis: en bredt funderet innovationsstrategi for EU*". Ifølge meddelelsen "vil der ikke være noget grundlag for innovation, hvis ikke uddannelse indtager en central politisk rolle. Gennem uddannelse skal talent og kreativitet fremmes fra et tidligt stadium"<sup>5</sup>. Programmet for livslang læring er derfor et vigtigt redskab til at støtte dette initiativ. Andre politikker og programmer på relaterede områder, som f.eks. erhvervslivet, informationsfundet, forskning, samhørighed eller udvikling i landdistrikterne, understøtter dette europæiske år på passende måde.

## **2. BAGGRUND**

Kreativitet er en menneskelig egenskab, som manifesterer sig på mange områder og i mange sammenhænge, fra kunstværker, design og håndværk til videnskabelige gennembrud og iværksætterånd, herunder social iværksætterkultur. Kreativitetens flerdimensionelle karakter indebærer, at viden på en lang række forskellige områder – såvel teknologiske som ikke-teknologiske – kan danne udgangspunkt for kreativitet og innovation. Innovation er vellykket gennemførelse af nye ideer. Kreativitet er en betingelse for innovation. Nye produkter, tjenester, processer, strategier og organisationer kræver, at folk får nye ideer og etablerer associationer imellem dem. Færdigheder som kreativ tænkning og avanceret problemløsning er derfor af afgørende betydning såvel på det økonomiske og sociale område som på det kunstneriske.

Kreative og innovative fællesskaber – på den ene side inden for kunst og på den anden side i erhvervslivet – er ofte ikke i kontakt med hinanden. Dette år vil kunne yde et væsentligt bidrag til at bygge bro mellem disse verdener ved med konkrete eksempler at vise værdien af at betragte begreberne kreativitet og innovation i sammenhæng på en række områder, som f.eks. i skoler, på universiteter og i private og offentlige organisationer.

---

<sup>4</sup> Henstilling 2006/962/EF, EUT L 394 af 30.12.2006, s. 10.

<sup>5</sup> KOM(2006) 502 endelig.

En vigtig og ofte uudnyttet kilde til innovation kan findes uden for en organisation, nemlig brugeren. Brugerbehov kan være udgangspunktet for udvikling, forbedring og/eller udformning af nye, mere konkurrencedygtige varer og tjenester. Med de rette færdigheder kan brugere ikke blot skabe et innovationsvenligt markedsmiljø som forbrugere, men også løse uforudsete problemer og selv deltage i udviklingen af produkter og tjenester. Den positive virkning af at inddrage forbrugere forklarer, hvorfor producenter af ny teknologi, som arbejder nært sammen med brugere, opnår gode resultater med innovation.

Forholdet mellem kompetencer og innovation er dynamisk: folks holdninger samt deres færdigheder og viden bidrager til innovation, og innovation bidrager til at ændre efterspørgslen efter færdigheder i et samfund og på virksomhedsplan. Der er ikke nogen opskrift på en bestemt blanding af færdigheder, som fører til vellykket innovation i alle tilfælde. Innovationsprocesser er i stigende grad netsamarbejdsbaserede, tværfaglige og problemorienterede og kræver mere end nogensinde almene færdigheder, som f.eks. evnen til at lære og til at samarbejde med andre på en effektiv måde. Heraf betydningen af at anerkende kompetencer som "viden, færdigheder og holdninger", således som det er sket i henstillingen om nøglekompetencer. Holdninger til forandring kan være lige så vigtige som mere formelle kvalifikationer.

En grundlæggende forudsætning for kreativitet og innovationsevne er motivation og evne til at tage initiativ. Grundlaget for sådanne evner lægges i de tidlige faser af den personlige udvikling. Kreativitet fylder meget i læseplanerne i de tidlige skoleår, men aftrappes drastisk i elevernes skoleforløb. Det er derfor en stor udfordring for uddannelsessystemer, hvordan de holder liv i den kreative gnist hos børn og unge. Svarene herpå har f.eks. været at lægge større vægt på kreative emner, udvikle nye tilgange til at lære og fremme en række aktiviteter uden for læseplanen.

Samtidig er tværkulturelle og menneskelige kompetencer afgørende for den enkeltes evne til at deltage på en effektiv og konstruktiv måde i samfunds- og arbejdslivet, navnlig i de i stigende grad forskelligartede samfund. Medborgerkompetence gør den enkelte i stand til fuldt ud at tage del i samfundslivet i kraft af sin viden om samfundsmæssige og politiske begreber og strukturer og vilje til aktiv og demokratisk deltagelse. Disse sæt af færdigheder og viden er derfor også vigtige til fremme af kreativitet og innovationsevne.

Det øgede pres for at udvikle kreative, innovative og kritiske færdigheder betyder, at traditionelle indlæringsmetoder i form af kurser eller forelæsninger ikke længere er tidssvarende. De erstattes af modeller, som i højere grad fokuserer på elever/studerende og tager udgangspunkt i elevernes/de studerendes aktive inddragelse i refleksions- og fortolkningsprocessen. Indlæring foregår sammen med andre, hvorved social praksis og vaner ændres på en kreativ måde. En organisationskultur, der fremmer åbenhed og kreativitet, er en vital forudsætning for vellykket indlæring og innovation.

### **3. HØRING AF BERØRTE PARTER OG FORVENTET VIRKNING**

#### **3.1. Høring af berørte parter**

Der har fundet uformelle drøftelser sted med medlemmerne af Europa-Parlamentet og medlemsstaterne om at arrangere et europæisk år for kreativitet og innovation med udgangspunkt i de eksisterende programmer. Initiativets indhold er blevet hilst velkommen vidt omkring, og det voksende antal forespørgsler om yderligere oplysninger fra en bred vifte af berørte parter viser, at efterspørgslen er stærk.

### **3.2. Forventet virkning**

Arbejdsprogrammet uddannelse og erhvervsuddannelse 2010 giver anledning til mange former for output, herunder toårsrapporter om samarbejde i forbindelse med en bred vifte af uddannelses- og erhvervsuddannelsesspørgsmål og henstillinger og andre ikke-bindende principper eller instrumenter, der omhandler bestemte emner, som f.eks. anerkendelse af ikke-formelt og uformelt læringsudbytte eller livslang vejledning. Mange af dets aktiviteter og output er imidlertid først og fremmest rettet til aktører og politikere og er ikke tilstrækkeligt synlige for en bredere interesserede.

Et europæisk år, der fokuserer på at øge kreativitet og innovationsevne, ville være en anledning til at formidle noget af dette output til den brede offentlighed på en måde, der er tilgængelig og kan fange deres interesse, samtidig med at man trækker på resultaterne af analyser og politiske henstillinger, der allerede er blevet godkendt på EU-plan. At deltage i et sådant initiativ på EU-plan ville også give berørte parter, som f.eks. institutioner og civilsamfundsorganisationer, der opererer på EU-plan, nationalt, regionalt og lokalt, mulighed for at få større indflydelse og vinde bredere anerkendelse for deres indsats. Året vil derfor medvirke til at øge virkningen af eksisterende processer tilknyttet arbejdsprogrammet uddannelse og erhvervsuddannelse 2010 og skabe en kritisk masse af aktiviteter med det formål at udvikle færdigheder i forbindelse med kreativitet og innovation. Det vil også bygge på resultaterne af det europæiske år for interkulturel dialog (2008) ved at understrege betydningen af menneskelige og tværkulturelle kvaliteter til fremme af kreativitet og innovationsevne i et kulturelt forskelligartet miljø.

Derved forventes det europæiske år at have mindst samme virkning som tidligere initiativer af denne art på uddannelsesområdet, som f.eks. det europæiske år for livslang uddannelse (1996) og det europæiske år for uddannelse gennem idræt (2004). Den nuværende fokusering på konkurrenceevne, viden og færdigheder som led i Lissabon-strategien vil sandsynligvis skabe et miljø, hvori berørte parter vil være så meget desto mere lydhøre over for årets output.

Aktiviteter på relevante politikområder ud over uddannelse, som f.eks. erhvervslivet, medier, samhørighed, udvikling i landdistrikterne og forskning, bidrager allerede direkte eller indirekte til at fremme kreativitet og innovationsevne. Kommissionen vil trække på disse aktiviteter for at øge virkningen af det europæiske år.

## **4. FORSLAGETS RETLIGE ASPEKTER**

### **4.1. Resumé af målene med handlingen og de påtænkte foranstaltninger**

Det overordnede mål med det europæiske år er at fremme kreativitet for alle som drivkraft for innovation og som en nøglefaktor for udvikling af personlige, arbejds- og iværksætterrelaterede og sociale kompetencer gennem livslang læring.

I overensstemmelse med begrebet livslang læring, der blev godkendt ved Rådets resolution om livslang læring af 27. juni 2002<sup>6</sup>, vil fremme af kreativitet og innovationsevne blive skræddersyet til alle stadier af livslang læring og strække sig fra tidlig indlæring gennem undervisningspligtig og ikke-undervisningspligtig uddannelse og erhvervsuddannelse og gennem arbejdslivet til efter pensioneringsfasen. Dette gælder formelle, ikke-formelle og uformelle læringsmiljøer.

---

<sup>6</sup> EFT C 163 af 9.7.2002, s. 1.

Som i forbindelse med andre europæiske år vil foranstaltningerne omfatte oplysnings- og reklamekampagner, arrangementer og initiativer på europæisk plan, nationalt, regionalt og lokalt for at udbrede nøglebudskaber og formidle information om god praksis. Det europæiske år vil blive gennemført ved anvendelse af de eksisterende fællesskabsprogrammer, navnlig handlingsprogrammet for livslang læring 2007-2013<sup>7</sup> og kulturprogrammet 2007-2013<sup>8</sup> samt andre programmer og initiativer som led i de prioriteter, der er fastlagt for det enkelte instrument i perioden frem til 2009 med<sup>9</sup>. Disse prioriteter omfatter sektorspecifikke mål, som f.eks.: at stimulere og styrke kreativitet og innovation eller udvikling af innovative pædagogiske tilgange, der inddrager kunstnerisk virksomhed og videnskab i skolerne; at fremme "vidensamfundets tre elementer" ved at etablere lærende regioner centreret omkring universiteter som drivkraft for regionaludvikling; at støtte udvikling og overførsel af innovation gennem erhvervsuddannelse; at fremme voksnes personlige udfoldelsesmuligheder ved at udvikle deres kulturelle bevidsthed, evne til at udtrykke sig kreativt og innovationsevne gennem voksenundervisning; og for alle led i den livslange læringskæde kommunikationsaktiviteter og –arrangementer for at formidle og anvende resultaterne.

For at sikre, at de aktiviteter, der iværksættes i løbet af det europæiske år, er skræddersyet til behovet og omstændighederne i den enkelte medlemsstat, og at man opnår den største virkning af de erfaringer, man høster på EU-plan, opfordres medlemsstaterne til at udpege hver en national koordinator, som er ansvarlig for at arrangere deres deltagelse i det europæiske år for kreativitet og innovation, i tilfælde hvor den nationale Lissabon-koordinator ikke kan påtage sig den rolle. En europæisk styringsgruppe med repræsentanter for de nationale koordinators skal sikre koordinering af aktiviteterne på EU-plan.

#### **4.2. Retsgrundlag**

Grundlaget for dette initiativ er artikel 149 og 150 i EF-traktaten. Disse to artikler kobles ofte sammen i overensstemmelse med tilgangen til livslang læring, som er blevet godkendt i mange fællesskabstekster i over et årti, herunder i dem, der nævnes i betragtningerne.

#### **4.3. Subsidiaritetsprincippet**

Dette forslag er i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet på samme måde som det nuværende handlingsprogram for livslang læring, som bliver et vigtigt redskab for gennemførelsen af året. Som det var tilfældet med handlingsprogrammet kan målene med forslaget ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne alene, fordi foranstaltninger udelukkende på nationalt plan ikke ville nyde godt af den europæiske dimension af udveksling af erfaring og god praksis medlemsstaterne imellem med det formål at fremme nøglekompetencer specifikt på kreativitets- og innovationsområdet.

Forslagets mål kan bedre gennemføres på fællesskabsplan, fordi europæiske år typisk er gearet til at tage udfordringer op, der er fælles for hele Europa, ved at nå en kritisk masse gennem en kombination af at øge borgernes bevidsthed og fremme politisk debat.

---

<sup>7</sup> Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1720/2006/EF af 15. november 2006 (EUT L 327 af 24.11.2006, s. 45). [http://ec.europa.eu/education/programmes/llp/index\\_en.html](http://ec.europa.eu/education/programmes/llp/index_en.html).

<sup>8</sup> Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1855/2006/EF af 27. december 2006 (EUT L 372 af 27.12.2006, s. 22).

<sup>9</sup> [http://ec.europa.eu/education/programmes/llp/call08/prior\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/education/programmes/llp/call08/prior_en.pdf).

#### **4.4. Proportionalitetsprincippet**

De foreslåede foranstaltninger er enkle, bygger på de eksisterende programmer og på en nyfokusering af kommunikationsaktiviteter på det europæiske års temaer og pålægger ikke de myndigheder, som gennemfører dem, nogen uforholdsmæssigt stor administrativ byrde.

#### **4.5. Reguleringsmiddel/reguleringsform**

En beslutning vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet er det bedst egnede reguleringsmiddel til at sikre fuldt engagement fra den lovgivende myndigheds side i forbindelse med udformningen af året.

### **5. BUDGETMÆSSIGE VIRKNINGER**

Der ansøges ikke om supplerende midler i forbindelse med det europæiske år. Den fleksibilitet, man har til at opstille prioriteter for et eller flere år i programmet for livslang læring og andre relevante programmer, gør, at der er en tilstrækkelig finansiell margen til at støtte en oplysningskampagne på samme niveau som tidligere europæiske år. De administrative midler, der er nødvendige for at gennemføre det europæiske år, kan også findes inden for de nuværende budgetter.